СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 1. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок 3-го січня 1939. No. 1. Jersey City, N. J., Tuesday, January 3, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РОЗДВОЄННЯ СЕРЕД ДЕМОКРАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ В КОНҐРЕСІ

ВАШИНГТОН. — Серед конгресменів і сенаторів Демократичної Партії слідне роздвоєння щодо дальшої політики цеї партії і уряду. Багато з них ще добре пригадує собі „чистку", в якій навіть ті, що ще недавно піддержували „новий розділ" знайшлись на чорній листі. Це ті, так звані „умірковані", які не одобрюють „радикальної" політики Рузвелта. Вони почулись тепер досить в силі і навіть хочуть в часі наступної сесії конґресу звалити теперішнього провідника демократичної більшости, Барклія, а вибрати Ґерізона. Кажуть, що цей рух тихцем одобрює і піддержує заступник президента, Гарнер.

ЕПИСКОП БОГДАН ПРОТИ НИЩЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ.

НЮ ЙОРК. — Епископ української православної церкви в Америці, Богдан, вислав до митрополита православної церкви в Варшаві, Діонісія, та синоду автокефальної православної церкви в Польщі листа, в якім висказує співчуття американських українців з приводу нищення українських церков, та переслідування української церкви й народу. Епископ Богдан зазначує, що коли ці нелюдські знущання поляків будуть далі продовжуватись, то „українська православна церква в Північній і Південній Америці буде приневолена дати всяку можливу підтримку, апробату й благословіння всім тим чинникам, що діють на шкоду польської держави". Подібні протести вислала згадана українська православна церква в Америці до польської амбасади в Вашингтоні, а також на руки всіх великих держав. Деякі американські часописи передали уривками цей протест.

ПЕРЕДБАЧАЄ КОНФЛІКТ БАГАТИХ ДЕРЖАВ З УБОГИМИ.

НЮ ЙОРК. — На засіданні вчених геольогів професор Літ дав доклад про земні багатства і їх відношення до політики. Він сказав, що політика премієра Чеймберлина успокоїти Европу не доведе до успіху. До конфлікту мусить прийти. Будуть змагатись „маючі" нації з „немаючими" за земні багатства і сирівці. Професор предсказував, що маючі нації остаточно вийдуть переможцями і в їх руках далі залишиться контроля земних дібр.

РОЗДАЮТЬ ВБОГИМ УБРАННЯ.

ВАШИНГТОН. — „Доблю Пі Ей" роздає тепер убрання для крайно вбогих людей, яке то убрання уряд закупив від ріжних кравецьких складів за суму 15 міліонів долярів. Якість убрання є досить добра. Закуповуючи це убрання уряд осягнув тим подвійну ціль: дав убогим чим прикритись, а від фабрик забрав надвишку з їх складів, та дав їм змогу наново оживити свій бизнес й затруднити більше людей.

НЕЗАДОВОЛЕНІ З ЛЕКЦІЙ „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ".

ВАШИНГТОН. — Американські учителі музики мали свою конвенцію в Вашингтоні і на тій конвенції сказали, що „Доблю Пі Ей" зле робить, що закладає всюди дарові курси музики. Бо через те „Доблю Пі Ей" підкопує приватних учителів. Коли так далі піде, то приватні учителі покинуть все і самі перейдуть до „Доблю Пі Ей".

КАЖЕ ДОБИРАТИ ЛИШ ЗДІБНИХ СТУДЕНТІВ.

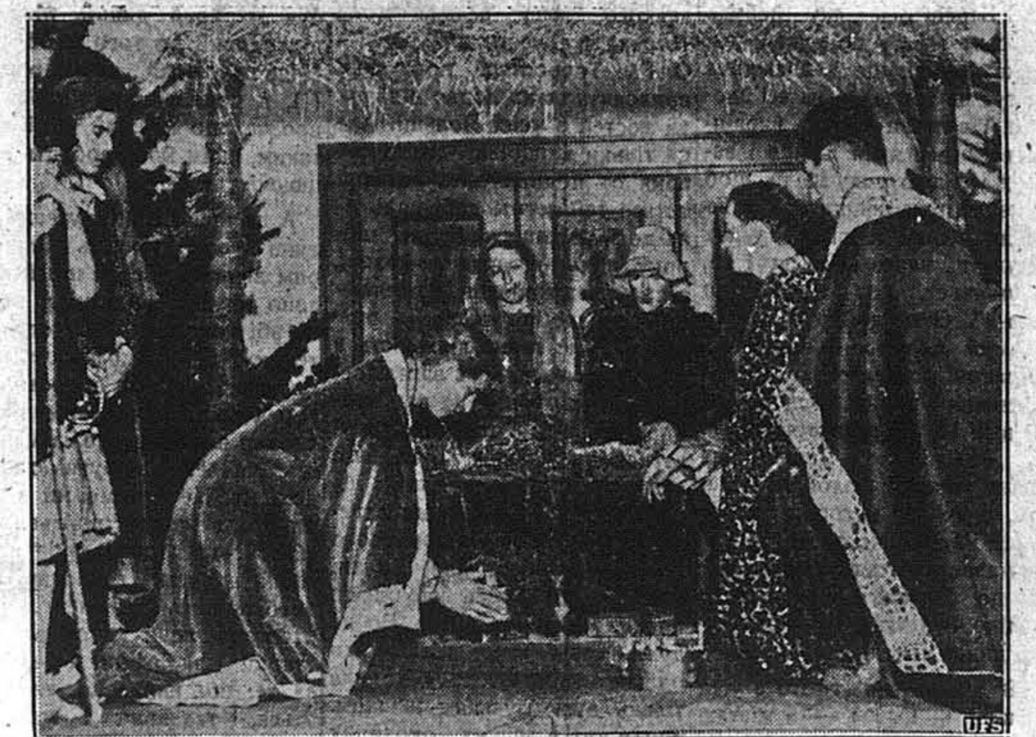
ДІТРОЙТ. — Перед американським соціольоґічним товариством професор Герберт Л. Спенсер сказав, що американські університети мусять більше уваги звертати на добір студентів, а не задоволятись лиш тим, що хтось платить шкільні оплати. Спенсер сказав, що в той час, коли велика частина молоді хоч дуже здібна не може добитись на студії на університеті, з другого боку велика частина тих що є на університеті є туманами, на яких школа витрачувати труду.

АЛЬФРЕД СМИТ НАРІКАЄ НА ПОДАТКИ.

НЮ ЙОРК. — Бувший нюйорський губернатор Альфред Смит сказав, що причина нинішнього застою є високі податки. Податки паралізують всякий розгін в підприємців, говорив він. Як довго підприємці не знають на чому вони стоять, та чи залишить їм щонебудь уряд з їх заробітку чи ні, так довго вони не будуть промишляти над розвоєм промислу.

ВИСТУПАЄ ПРОТИ ВИСИЛКИ ЗБІЖЖЯ.

НЮ ЙОРК. — Президент нюйорської економічної ради, Марвин Гарт, сказав, що Америка не повинна висилати до Еспанії дарового збіжжя, бо це буде втручування у внутрішні справи Еспанії й означатиме поміч „льоялістам". Бо в частині ген. Франка мало є голодних, за те в частині червоних є великий брак харчів.



ВЕФЛЕЄМСЬКА НІЧ.

Филип, князь Греції, на ліво, кузин жінки молодшого брата англійського короля, бере участь у представленні Вефлеємська Ніч, що її відограли ученики школи Дордонстави в Форесі, в Анґлії, на удержання місцевого шпиталю. Він представляє одного з трох царів і на образку він складає корону перед Ісусом.

ПОНАД 178,000 ПОДОРОЖНИХ ПЕРЕЇХАЛИ „ЗАЯЦЕМ".

Дирекції державних залізниць у Польщі ведуть гостру боротьбу з подорожними, які їздять „заяцем", себто без білетів. Згідно з офіційними даними, в 1937 р. викрили на залізницях 178 тисяч подорожних, які їхали без білетів. Найбільше таких подорожних без білетів припадає на виленську округу, бо аж 92,000, варшавську округу 31,000, радомську округу 15,000. Найменше подорожних без білетів було в познанській окрузі, бо 2,000 осіб і катовицькій — 1,500. В дійсності зловлені подорожні без білетів творять невеличкий відсоток. За таку їзду без білетів вимірюють тепер суди вищі кари.

ЖАХЛИВА ДИТЯЧА ДРАМА.

13-літній Жан Люї Брен із Лімож (Франція) вернувся одного дня зо школи зо своїм братом, 6-літнім Кльодом. Син сусіда Роже Бонефан почав сварку з Жаном та схопив його за горло, намагаючись удушити. Та хлопчина вирвався і втік. Тоді Роже побіг до свого дому, схопив ловецьку стрільбу свого батька та, прицілившися в 6-літнього Кльода, вистрілив. Хлопчина згинув на місці, вбивника арештували.

ЗАСУДИЛИ 90-ЛІТНЬОГО СТАРЦЯ НА ПРИМУСОВІ РОБОТИ.

В судівництві СССР трапився нечуваний факт засуду 90-літнього старця на 6 місяців примусових робіт. Найвищий суд грузинської республики затвердив присуд нижчого суду, який засудив 90-літнього грузина Габріядзе на основі 158-го совітського кодексу за побиття селянина. Акт обвинувачення проти підсудного Габріядзе списався виключно на доносі урядовця ГПУ. Родина 90-літнього старця звернулася телеграфічно до. Сталіна, щоби помилував його.

СЕНЗАЦІЙНА АФЕРА УРЯДОВЦЯ СКАРБОВОЇ КОНТРОЛІ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед апеляційним судом у Варшаві відбулася розправа проти бувшого керманича бригади скарбової контролі, Станислава Равіч-Тшарова та його заступника Яна Бардальського за службові зловживання. Згаданий Равіч-Тшаров з Сосновця здобув розголос і признання від своїх зверхників за енергійне викривання тайних горалень. За свою „енергійну" діяльність здобув не лише признання, **але також великі грошеві суми як нагороду. Щойно пізніше виявилося, що Равіч-Тшаров намовляв свого спільника Йосифа Марціша, щоб він підшукував ласих на гроші і вони закладали тайні горальні. Цей інтерес** приносив великі користі, бо високі грошеві нагороди за викривання тайних горалень значно перевищали видатки на їх заложення. Тому то трибунал окружного суду в Сосніці гостро натаврував провокаторську діяльність підсудних і засудив Равіча-Тшарова на 6 років вязниці, Яна Бадальського на 4 роки і Йосифа Марціша на два роки.

ЩАСЛИВИЙ БАТЬКО... 85 ДІТЕЙ.

Португальська преса повідомляє, що в містечку Песегусіро помер будівельний підприємець Антоніо Хасінто у 80-му році життя. Він залишив аж 85 дітей, беззія внуків і правнуків. Шкода, що преса не подає, скільки темпераментний Антоніо залишив... удовиць.

ПІМСТА НА ЖІНЦІ.

Мадярська влада арештувала в Ужгороді пані Німчукову, жінку директора краєвого уряду суспільної опіки в Хусті та члена Української Центральної Ради, Дмитра Німчука. Його хора жінка залишилася з дітьми на мадярській території. За посередництвом членів делімітаційної комісії в Будапешті інтервенійовано, щоб хору жінку дир. Німчука звільнили.

ВОЛИНСЬКІ ГАРАЗДИ.

Адміністраційна влада виселила з Рівного лікаря д-ра Романа Могильницького і Миколу Негребецького, кольпортера українських часописів. З Кремяниця влада виселила лікаря д-ра Василя Кархута.

П. Микола Негребецький дістав наказ, що мусить покинути Рівне, в якому він родився і ввесь час жив, до 48 годин.

У звязку з цим довідуємося ще дещо — бо досі ми вже багато знаємо — про долю української преси на Волині. Рівенське старосто наказало всім продавцям часописів подбати про продовження дозволів на право продавати часописи. Коли кіоскарі зголосились у цій справі, їм сказали, що дістануть дозволи під умовою, що з предложеного спису, які часописи думають продавати, скреслять львівську українську пресу.

ЗБОЖЕВОЛІЛА НА ВІСТКУ ПРО ЗЛОЧИН СИНА.

Під закидом убивства чотирьох осіб родини Пекутовських у Старосельцях, пов. Білосток, поліція арештувала Владислава Подскорбка та його брата, 19-літнього Зигмунта. Поліція арештувала вбивника Владислава Подскорбка саме у хвилині, коли він виходив з цвинтаря у Старосельцях з похорону своєї наречені, 17-літньої Гелени Щигельської. Мама убивників на вістку арештування своїх синів збожеволіла. Її відвезли до шпиталю в Хорощі.

ХОРВАТИ ДОМАГАЮТЬСЯ АВТОНОМІЇ.

В останньому часі, головно у звязку з виборчим рухом, помітно змагається автономістичний рух серед хорватів. На великих прилюдних зборах у Загребі один з хорватських провідників заявив, що хорватський нарід сам упімнеться за свої права, якщо хорватська проблема не буде полагоджена за найближчих 6 місяців.

БУДЬМО СПОКІЙНІ ЗА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

БЕРЛІН. — Міністер Карпатської України Ю. Ревай, прибувши до Німеччини в цілях торговельних і господарських, дякуючи нашим кореспондентам за привіти, заявив таке: „Передайте землякам мій привіт. Хай будуть спокійні. Я твердо вірю, що наша справа вдасться. Наші карпатчани це вже не ті, що були перед 20 роками".

Розбудуємо й скoнсолідуємо.

Далі сказав ще міністер ось що: „Я і наш уряд віримо, що розбудуємо нашу підкарпатську країну та її сконсолідуємо. Нам уже не грозить ніякий впад. Наших прав не подаруємо нікому, а чужого не хочемо. Хай усі нетерпеливі земляки озброяться терпеливістю. В нашій країні провадиться тепер напружена праця. Намічені дальші старання в ріжних галузях і ці завдання послідовно здійснимо до решти. Непохитно вірю в світле майбутнє моєї країни, якої влада користується повним довірєм і великою пошаною населення".

ЗАЛЯКАНІ СІЧОВИКАМИ.

ВАРШАВА. — „Курієр Варшавскі" ляментує, що Січовики в Карпатській Україні переформовуються в реґулярні військові формації й стають завязком майбутньої української армії. Пише, що члени „Січі" мають голубо-сірий однострій і власну зброю. Крім одностроїв носять ще опаски жовто-блакитної краски.

ЗАПОВІДАЄ ШВИДКИЙ РОЗВИТОК.

ПАРИЖ. — Часопис „Фіґаро" розбирає у вступній статті українську справу і пригадує боротьбу українців від часів князя Ігоря аж до найновіших часів. Заповідає, що тепер українська справа піде скоро вперед.

ДОСЛІДЖУЄ ЗАКАРПАТТЯ.

ХУСТ. — Карпатську Україну відвідав професор Цізар, німецький геольоґ. Прибув з Юґославії, щоб перевести досліди в терені й пізнати змогу добування природних багатств Закарпаття.

ЗАЖУРИЛИСЬ НАМИ!

ВАРШАВА. — Польська Аґенція Телеграфічна подає, що виходці з Карпатської України твердять, що уряд д-ра Волошина не зможе розвязати господарських труднощів краю. Аґенція подає, що „бідний нарід" знаходиться в „катастрофальнім положенні". Нема молока, нафти, товщів, а навіть солі. І кінчить тим, що о. Волошин буде генієм, як зможе вдержатись при владі ще які два місяці.

НЕ БУДЕ ПАРТІЙ.

ХУСТ. — Урядово подають, що в Карпатській Україні буде створена тільки одна політична партія, бо буде тільки одна політична плятформа. Та, яку визнає Українська Національна Рада.

ПОЛЬСЬКА ПРОПОВІДЬ У СОБОРІ.

ВИЛЬНО. — Матвій Семашко, поляк, епископ православного обряду, виголосив у Соборі св. Духа проповідь польською мовою. Коли зачав проповідувати посипалися в церкві голоси протесту. Треба було на хвилину припинити проповідь.

НЕМА ДАЛІ СПОКОЮ.

ВАРШАВА. — Стрілянина на польсько-чеській границі далі продовжується. Польські ґазети пишуть, що це стріляють чехи. Є нові тяжко ранені з боку польської пограничної сторожі.

МАДЯРЩИНА З ВІСЮ.

БУДАПЕШТ. — Премієр Імреді заявив, що Мадярщина вестиме свою політику в тіснім порозумінню з вісю Рим-Берлін.

ВИДЕРЖАВ ПІВ СОТКИ ЛІТ.

БЕРЛІН. — Перестав виходити католицький щоденник „Ґерманія", що виходив 50 років.

ДО БІЛЬШОЇ ПОСВЯТИ.

ТОКІО. — Уряд подає, що в новім році японський нарід мусить бути готов до ще більших жертв і до ще більшої посвяти, бо цього вимагає та емансипаційна місія, яку перебрала Японія, визволюючи народи Далекого Сходу.

НЕ ВДЕРЖАЛИ ЯЗИКА.

МОСКВА. — Чистка, яку переводять між летунами, обхоплює в першу чергу тих, що наговорили Линдберґові про совєтське летунство такого, що він добачив дійсність і пізнав слабі сторони совєтської повітряної сили.

ЧІПАЮТЬСЯ І ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

МОСКВА. — Всюди непорядки. Всюди крадіжки. Всюди спроневірення. Таке виходить з совєтських чисток. То й не диво, що тепер прийшла черга і на чистку в Червонім Хресті.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЖАХЛИВІ ВІСТИ

Американська преса зачинає притихати, коли мова про українську справу. І цілком мало в ній про те, що діється на українських землях під Польщею. Бо України під Советами не беремо під увагу. Звідтам не було вістей десятками літ, хіба що десь попало яке слово, коли вже годі було обійтися без України, згадуючи за Совети. Тоді Москва дозволяла і на таку згадку. Та всежтаки могла передше пробитись якась вістка хоч про терпіння українського народу під Польщею. Були часи, коли американські кореспонденти могли висилати такі вісти навіть зі Львова. Та тепер стало інакше. Вийшов такий пресовий закон у Польщі, що не дає змоги таким вісткам побачити світ звичайною дорогою. Лишається хіба та, якої вживає американський кореспондент Дей, що одержує ті вісти крадькома і висилає з Латвії, чи якої іншої держави. Ось тим дасться пояснити, що світ, а зокрема Америка, нічого не знають, що на українських землях під Польщею відбувається ще й тепер така дика „пацифікація", якої ще не було. Про це вже знають наші люди в Америці, бо одержують зі своїх рідних сіл письма, в яких повно згадок про цю „пацифікацію". На жаль нема в наших руках наскрізь провіреного матеріялу, щоб можна було з ним виступити перед світом. І не легко буде його дістати. На всякий випадок це забере довшого часу. Тому, не зважаючи на те, треба нам далі продовжувати протипольську протестаційну акцію, бо для неї є досить і того матеріялу, який нам відомий.

Звертаємо увагу, що тепер Польща веде пацифікацію в такий спосіб, що не вільно про неї нігде згадувати. Польща змінила тактику. Вона взялася тероризувати наші села тепер ще й тим, що побиває масово наше жіноцтво, особливо тих жінок, що беруть активнішу участь у народньому житті. Далі польські жандарми побивають масово українських священиків. Це на те, щоб тим заманіфестувати перед українськими масами, що Польща нікого не боїться, ні українського „хлопа", ні українського „попа".

Як там те все виглядає, точно не знаємо. Але є одно певне, про що нас запевняють, що те дикунство Польщі нікого з українців не залякало. Навпаки населення переконане, що це польське божевілля є випливом страшної польської немочі. А польський новий наступ має той наслідок, що обєднує всі українські сили до боротьби з Польщею і скріпляє ненависть до неї.

А коли мова про нас, то наше тут завдання далі одне й те саме: Допомогти нашою акцією представити в Америці Польщу в її правдивому, дикому стані, як державу без державного розуму. Бо про якусь її мораль чи етику то вже остогидло українцям писати чи говорити — від соток літ.

„ВОЛИНЬ — ПОЛЬСЬКА КОЛЬОНІЯ!"

Рівночасно з нечуваними наступами на все українство у краю, які в останньому часі прибрали характер отвертих погромів та пацифікаційного шаліття і то — як це вже стверджено загально — під очевидним патронатом поліції, ляхи намагаються в усій своїй пресі вести щонайзавзятішу пропаганду проти українства, та доходять тут уже до такого цинізму і такого справді безсоромного нахабства, що далі з цього погляду іти і дійсно годі! Береш ось яку небудь польську газету до рук і заразже бачиш, що найважніша річ тут це горлання на всі способи й заставі проти українців та вигадування плянів і задумів усякого роду на те, щоб як найскорше знищити українців до щенту, а на їх трупах будувати зараз Польську і то, розуміється, „од моржа до моржа". Отак добре нам усім відомий польський щоденник у Кракові „Ілюстровани Курієр Цодзенни" приніс у своїм числі з д. 13. XI. ц. р. статтю п. н. „Перемінимо Волинь на країну, текучу молоком і медом", а в ній її авторка, якась Марія Радзімінська поклавши державною засадою домагання, що **Волинь мусить стати всеціло — польською кольонією**, пише між іншим таке:

„В усім краю (тобто в усій Польщі. — О. Г.) — в містах, містечках, а навіть по селах відбувалися цього року збори й віча, на яких численно зібране населення висловлювало свої побажання в формі резолюцій та за кликом „**Хочемо кольоній!**" А воно вже і в життю одиниці і в життю народів єсть так, що те, чого хтось з усією рішучістю бажає, те скорше чи пізніше мусить стати дійсністю, не при допомозі якихось чародійних сил, але завдяки тревалим, ненастанним і послідовним зусиллям в даному напрямі з метою досягнути того, що нам являється саме вказаним, трібним та необхідним. І спираючись саме на такому досвіді, треба надіятися, що Польща скорше чи пізніше буде мати свої кольонії.

Бож Польща росте, її сили більшають матеріяльно й морально. Відзискання Заользя сповнило наші серця великою радістю, відвагою та гординею.

Але на жаль — ми не можемо притим похвалитися тим, що в нас усі наші округи з того погляду в рівній мірі гідні признання. А тут воно так, що багато в нас округів таких, що заслугували би на те, щоб польські руки двигнули їх до стану руїни і привели до повного розвитку. Говоритиж про кожну з них доводиться лиш тому, хто її знає гаразд, і тому я, зважившись забрати в порушеній справі голос, хочу звернути увагу наших польських читачів передовсім на — Волинь. Адже східне пограниччя („креси всходнє") — Волинь, це сьогодні в нас від деякого часу велика мода (страх! яка честь для нас. — О. Г.). Туристичні прогульки привозять сюди водно цілі ряди гостей з усієї Польщі. Але це тільки мандрівні птиці — вони от подивляться, покрутяться тай летять собі далі. Але до Кремянця приїздять щороку польські артисти-малярі, а кремянецький ліцей, плекаючи давні добрі традиції, розвиває дуже гарну діяльність з метою піднести тут загальний рівень культури. І це нам треба подивляти і теж цим рахуватися, та тількиж біда, що заходи одної інституції, нехай вона і щонайкраще ведена, не всилі довершити всього того, що зробити для Волині треба. Тут треба почінати працю від самих основ. Бо це дуже гарний шмат землі, куди одначе культура доходила тільки дуже вузьким шляхом. Земля тут в деяких околицях таки дуже врожайна, в інших одначе вона повна незбагнених, або ще не використаних багатств, отак напр. як і на Поліссю, де могутні водні сили і досі не використані так, як треба. Правда — недостача добрих лучбових засобів і того всього, що приносить зо собою цивілізація, знеохочує неодного з нас. Але подумаймо лиш, що ті, що вибиралися напр. до заморських кольоній, мусіли числитися зо ще іншими, трудностями. Бо коли наші кольоністи рішаються кудись їхати, тож вони гадають здобути собі там варстат праці, поле попису для своєї праці чи там для своїх талантів, причім їм ішлоб в першу чергу про те, щоб доробитися тут майна. Але маєтків — не робиться з дня на день, а доходиться до нього поволі, завдяки дбайливій та тревалій праці.

Отак зараз після війни знайшлося в нас багацько аматорів, що набували земельні посілости на наших пограничах, але це для них не було ніщо інше, тільки льокування капіталу, таксамо, начеб вони робили це в Африці, чи в інших яких краях. Вониж тут ані мешкати, ані жити не задумували. Їх ціллю **було зробити таним коштом „золотий інтерес"** (підкреслення оригіналу. — О. Г.).

Були це отже прості собі спекулянти, що намагались в якнайкоротшім часі добути максімум користи з даного діла. А того роду кольоністи не те, що не причинилися ніяк до розвитку краю, а навпаки — вони обнажили його з ліса, не турбуючись ніяк майбутнім тієї країни. **За їх думкою ось був то край дикий, ніяк не підходячий до того, щоб став осідком людей цивілізованих** (!), а притім вони забували про те, що кожний край єсть таким, яким його роблять працюючі тут люди.

А це правда, що тутешні селяни господарюють прастарим звичаєм, через що й єсть воно так, що видатність землі не збільшується, і ви стрічаєте тут і таких, що жиють на 8 гектарах, а проте бідують. Затеж досвідний та освічений господар зможе певно із малого шматка землі добути гарних доходів. Це бачимо ми в неодного з наших цивільних чи військових поселенців тут. Наші, польські, господарі цеж здебільша люди енергійні та второпні, вони кидають перестарілі шаблони, а беруться за те, що найкраще виплачується, і так вони і заводять скрізь лад і порядок, двигаючи притім неабияк і загальний рівень культури, та тількиж біда втому, що так загосподарювані простори це тільки оази, тоді, як решта Волині пропадає в темряві. Є теж — ще не дуже то численні! — більші земельні посілости, які є здебільшого, таксамо, як і перед війною, не тільки джерелом добробуту для місцевого населення, але й вогнищами справжньої польської культури, і то не тільки поверховної, але тієї, що стоїть серцем і чином. Позатимже є тут і фільварки, що належать до росіян та жидів і вони певне не будуть з ніякого погляду носіями польської культури. Але якщоб між нами знайшлися рефлектанти на частинне чи таки цілковите набуття тих посілостей, то я думаю, що вони, навіть і без того, щоб треба послугуватися більш радикальними засобами, моглиб з легкістю перейти в польські руки. І чи влаштувалосяб тут з тих посілостей цілу кольонію, чи лишилисяб вони при поодиноких власниках, це саме по собі не важне, **а важне тут те, щоб дані власники були поляки, та поляки до ґрунту, поляки наскрізь.** Бо тоді всі станиці, що їх мають сьогодні в руках одиниці байдужі, а то й ворожі до нас, опинилисяб у руках елементів додатних, що змоглиб і мусілиб мати вплив на все дане середовище **в дусі польської любови і польської культури, а це саме й є найважніше завдання всієї нашої кольонізації Волині**".

Отак змалювавши нашу українську Волинь Заглоба-Радзімінська договорилася ось до чого:"...

„Та країна (тобто Волинь!) була, є і — про це ми не сумніваємося ні на хвилю — буде на завжди наша, бож, це невідлучна частина Польщі".

Отже була, є і буде на завжди при Польщі наша Волинь — каже пані Заглоба, під бренькіт шиб, що їх ляцький моб вибиває в українських інституціях у Львові. Але ми можемо впевнити шановну ляшку, що її плян цілковитого сполщення Волині, українська нація перекреслить ґрунтовно залізом і кровю. Ні, не буде Волинь ваша, гієни пекельні!

Д-р Остап Грицай.

СТІЙМО ВСІ ЗА ОДНО!

(Передрук з „Нової Свободи").

В деяких числах „Нової Свободи" появилися статті про т. зв. „Кацапів". Треба відмітити, що під тим словом розуміємо не наших православних братів, таких самих русинів-українців, як і ми, але всіх тих мадяронів-русофілів, яким не любилося й не любиться все те, що народнє. Кацапи є ті, що стоять за московську мову, бо самі говорять дома по мадярськи, а по „простацьки" говорити ганьбляться. Для нас є кацапом-зрадником і кожний греко-католицький священик, який говорить дома по мадярськи, їсть наш хліб, мова народна русько-українська для нього простацька й хотів би баламутити народ великоруською московською мовою. Для нас миліший котрийнебудь православний священик, котрий походить із народу, працює для його культурного і господарського піднесення. Такий священик для нас цінніший, як той, котрий живе з народу, але для добра народу не працював і не хоче працювати, бо йому все народне „бідоші", своє мадяронство покриває тим, що голосить, що йому треба великоруську московську мову, а не руську-українську, якою говорить селянин „порост". Для нас язиковий вопрос не існує. Його накинули селам чужинці, щоб люди жерлися на язикових спорах, а вони тимчасом висавали кожне джерело нашого господарського життя. Для нас має бути своя граматика, бо діти повинні учитися так, як народ говорить. Важне, щоб діти навчилися читати й писати, а найголовніше рахувати, щоб кожний не міг його обманути.

А відносно наших православних братів селян ніхто ворожо не висловлюється, бо вони якраз найбільше натерпілися до війни від мадярів, мадяри найбільше й тепер ненавидять православних. А між іншим більше й тепер ненавидять православних. А між іншим більша часть нашого руського-українського народу православні. Вони живуть на Волині, на Буковині і на Великій Україні. Отже православні не лишень москалі, але й українці. Більше того москалі від україн ців з Київської Української держави перебрали православну віру. Ми шануємо однаково греко-католика й православного, аби він тільки був свідомим українцем і вірним сином свого народу.

Греко-католик.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ю. С., Вунсакет, Р. Ай. — Такі витинки надсилають нам з ріжних громад, бо тепер всюди пишуть про Україну. Ми вдячні тим, що надсилають ті матеріяли, бо нам краще визнатись у тому, що про нас пишуть американські газети. Нема Вам потреби додавати щось до того в „Свободі", бо для нас ті справи ясні. А треба писати до американської газети і справляти те, що вони подають про нас неправдиво. Добре булоб, щоб Ви наприклад, чи хто інший, написали до Вашої місцевої американської газети про те, що **Ви в громаді** визнавали вже давно ідею Великої України, що то допомагали і далі допомагаєте змаганням нашого народу до визволення, ідучи за покликом свого серця і розуму та тих ідеалів, на яких побудували Америку найкращі її сини.

Л. Р. — Писати про життя в громаді. Про події й діла, бо вони краще промовляють ніж найкращі слова.

В. М. К., Честер, Па. — Щоб словяни могли порозумітись, то треба в першу чергу тим словянам, як от полякам, що гнетуть інших словян, як от українців чи білорусинів, щоб перестали своїх „братів" нищити і поневолювати. Допера за тоді можнаб говорити про створення Словянських Злучених Держав.

О. Г. — Робимо все можливе, щоб скінчити зі залеглими дописами. Будьте певні, що це нам також добре дошкулює.

Політичне порівняння.

Французький міністер війни Даляціє дуже таємничий і мовчаливий. Ніхто ніколи не зуміє відгадати, що він думає, що робить та які має пляни.

Один мароканський головач, паша Гляоні, був недавно на авдієнції в міністра. Коли пашу потім запитали, яке враження на ньому зробив Даляціє, мароканець відповів:

— **Даляціє — це пес без хвоста. Ніколи не відомо, чи він вдоволений, чи ні.**

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕТАР ПРО БІЙ ЗА МАРМОРОСЬКИЙ СИГІТ

Четар Галицької Армії Степан Жибачинський, який брав участь у поході українського війська на Мармароський Сигіт у 1919 році і попався у румунський полон, подав опис того походу у виданні „Українські Мемуари", які появлялися випусками в Камінці Подільському в 1919 році.

Читаємо там:

„Я брав участь у виправі українських військ на Угорщину з сигітською ґрупою д-ра Дениса Михальського-Маера. Ця ґрупа складалася зі сотні добровольців гуцулів із Закарпаття під командою четаря Поповецького, коломийської сотні четаря Симонюка (24. і 36. полку піхоти) та сотні гуцульських стрільців четаря Глушка, а крім того з технічного відділу під моєю командою. Пізніше приїхало ще кілька батерій полевих гавбиць. 7. січня 1919 року в год. 7. вечором виїхали ми з Коломиї та приїхали в год. 1. по півночі до Ясіня. Тут ми розброїли яких 250 мадярів. Із Ясіня пустилися ми на Сигіт. По дорозі мали ми сутичку з мадярською національною ґвардією, яку ми розброїли, або розігнали. 15. січня вечором прийшли ми до Сиготу. Ми перебрали владу міста у наші руки та висилали стежу проти мадярів, які вже збиралися напасти на нас. Ця стежа розмістилася опісля в селі на південний схід від Сиготу як охорона частин, що були в місті. За той час наступили на нас румуни від Великої Бані, про що ми довідалися вже в останній хвилині. Ми старалися переговорювати з румунською командою, та всі наші зусилля були даремні. Румуни відкидали всі наші предложення. Опісля виявилося, що румуни не хотіли з нами тому переговорювати, бо місцеві мадяри представили нас румунам як большевиків. 17. січня в год. 2. пополудні стали наші стежі відступати, бо в Коломиї дали гострий приказ виминати всякі бої з румунами. В годині 3. пополудні відтелефонувала нам румунська бригада з Великої Бані, що висилає парляментарів, одначе рівночасно повідомляла, що передні румунські стежі ще про те не знають. Коли румунські передні стежі були вже під мостом, поручник Воробець дав приказ, щоб усі спішили на двірець і всідали до вагонів. Так хотів пор. Воробець оминути сутичку з румунами. Сотня, яка здовж залізничного шляху обезпечувала відїзд, попала в румунський полон. В 7. годині рано виїхала вся ґрупа зі Сиготу, щоб у Великій Бані ждати на румунських парляментарів. По дорозі на двірець Мігош-Камера стали нас румуни нараз сильно обстрілювати. Настала метушня. Ми відстрілювалися. Я дістав сильний удар крісом у голову та впав непритомний на землю. Як я прийшов до себе, завважав я, що мене вже ограбили та визули з чобіт. Таксамо ограблені та босі були й інші полонені. За якийсь час увесь транспорт полонених (20 старшин і щось 400 стрільців) пішов під румунською ескортою до Сиготу. У згаданім бою було по нашому боці 23 убитих (із старшин четар Поповський і четар Гафтуняк) та яких 85 стрільців ранених. Споміж старшин були ранені поручник Воробець, четар Посацький, четар Порч і хорунжий Циганик. Всіх ранених розміщено в шпиталі, а здорових вислали далі. Подорозі до Сиготу прийшлося українським полоненим витерпіти тяжкі наруги від румунського війська та цивільного населення. Жовніри, мадяри та жиди побивали полонених і прозивали большевиками і т. д. Хоч життя у шпиталі було незгірше, та все нас непокоїла непевність, що з нами буде. Бо вічно чули ми, що нас як большевиків мають розстріляти. Населення міста, що спершу приняло нас так ворожо, скоро пізнало ріжницю між нашим військом (яке поводилося з населенням зовсім добре) і румунами, що скоро дадися населенню в знаки грабіжами та побоями. Мадяри нарікали, що перерахувалися, закликавши на нас румунів.

15. лютого 1919 р. відіслали нас до Діс. Тут замкнули нас у вязниці. Почалось гірке вязничне життя, знущання сторожі, що нас страшно використовувала. Бо від управи вязниці не діставали ми ніяких харчів, а мусіли самі дбати про поживу за посередництвом сторожі, що при тій нагоді нас немилосердно обдирала та обкрадала. 29. лютого відіслали нас до Германштадту. Там стрінулися ми з рештою нашої ґрупи, з тими, що здорові попали в Сиготі в полон. Румуни хотіли зпочатку старшин розстріляти. В Германштадті жили ми в бараках і ждали якоїсь інтервенції нашого уряду. Зчасом стали румуни поводитися лагідніше. (Це сталося справді завдяки інтервенції).

12. квітня 1919 року дістався я до шпиталю, а відтам після тяжких трудів утік на Буковину. На Буковині перебував я від початку серпня до половини вересня.

Вже в першій половині жовтня 1919 року один із українських політичних курєрів, який приїхав із Румунії, показував редакторові „Стрільця" фотографічні знимки, що представляли курінь українських полонених, яких румуни пустили на волю та вирядили в дорогу. А 15. жовтня 1919 р. до редакції „Стрільця" прислав В. Кобринський таку телеграму з Могилева над Дністром:

„14. жовтня 1919 р. в годині 9. рано переправилося човнами через Дністер до Могилева 320 стрільців і 19 старшин, яких румуни після 9-місячної неволі випустили на волю. Зі старшин вернулися: сотник Битюків, духовник о. Глібовецький зі Жабя, курінний командант поручник Саєвич Микола, поручник Воробець, четарі Глушко, Циганюк, Лапчинський, Никорович, Білецький, Клочурак; хорунжі: Чеховський, Ступарик, Михайлюк, Волянський та Вербяний. Курінь узброєний і зодягнений. Румунська влада обходилася підчас транспорту прихильно".

З МУЗИКИ

СИМФОНІЧНА ОРХЕСТРА.

Нам приходиться чути в розмові й на радіо та читати в газетах про симфонічні орхестри. Не дивлячися на те, що чути про них дуже часто, значіння симфонічної орхестри багатьом людям зовсім не відоме.

Як звісно, невідоме часто відпихає. Тимчасом симфонічна орхестра складена якраз на те, щоби притягати, і в людей з розвиненою музичною культурою симфонічна орхестра притягає як найвище розвинений засіб музичної продукції, найбільше виставний і найбільше поворотний. Хто позбавляється нагоди слухати симфонічної орхестри, той позбавляється нагоди збогачуватися найбільшою музичною подачою.

Симфонічна орхестра, як вона представляється нині, є витвором довгого розвою й вона ще певно буде перемінятися в майбутньому. В нинішні часи є вона виразно й обережно складеним збором найбільше згідних музичних інструментів з усіх їх родів, себто: струнних, дерявяних, бляшаних і ударних. Ці ріжнородні інструменти відповідно впорядковані, за родиною, до якої вони належать, і за скалею свого голосу, — щось на взір хору з людських голосів.

ОСНОВА ОРХЕСТРИ.

Основою симфонічної орхестри є струнні інструменти. Вони працюють в орхестрі найтяжче й вони становлять немовби хребет орхестри. Це тому, що струнні інструменти мають велику скалю голосів, велику, як це музики називають, технічну поворотність і плинучість, через що вони можуть віддавати всякі почування. Вони мають скалю голосів, багато більшу від скалі голосів інших родів інструментів. Тому то й зовсім природно, що на них спадає переважний тягар передавання музики в орхестрі.

„СОПРАНИ" В ОРХЕСТРІ.

З цих смичкових інструментів скрипки це немовби сопрани в хорі. Як сопрани в хорі вони діляться на перші й другі скрипки. Сидять скрипаки на самому переді орхестри, по обох боках дириґента або всі по його лівому боці. Віолі це інструменти, подібні до скрипок, але дещо більші й через те мають глибший тон. Це немовби альти. Їх ставлять або на переді орхестри або дещо направо від дириґента.

Челя (властиво віолінчеля) це ще більші інструменти й тому грач держить їх між колінами, а не під бородою, як скрипку або віолю. Вони представляють в орхестрі те, що в хорі представляють тенори. Вони сидять в орхестрі перед дириґентом, дещо наліво від нього (інколи направо).

Баси, очевидно, представляють басовий голос і їх звичайно уставляється позаді орхестри. Тому, що баси це дуже великі інструменти, грачі мусять або стояти або сидіти на високих стільцях.

Час від часу до орхестри набирають ще інші струнні інструменти, але звичайно береться ці, тут згадані. На них усіх грається смиком, за виїмком одної гарфи, на котрій грається безпосередно пальцями.

ДЕРЕВЯНІ ІНСТРУМЕНТИ.

З так званих деревяних інструментів флейта (по англійськи „флют") це інструмент старинного походження. Своєю старинністю він дорівнює барабанові. Кажуть, що це найстарший інструмент. У родині деревяних інструментів флейта це сопрановий голос.

Піколо це маленька флейта, котра має ще вищий голос, ніж має флейта.

Гобой, котрий у нижчих тонах доповняє „англійський ріґ" („Инглиш горн") та клярнет (котрий в подібний спосіб доповняє в нижчих тонах басовий клярнет) мають теж признаки сопранів. Бассон звичайно займає становище, рівноряне з челём. Найнижчий басовий голос між деревяними інструментами має контрабас.

Композитори кажуть, що деревяних інструментів назагал треба вживати ощадно й обережно, бо кожний з цих інструментів видає специяльно означену музику, голос деревяних інструментів мучить ухо слухача дуже легко, а дуття мучить грача. Через те довше грання на цих інструментах може бути й зовсім неможливим.

Ці інструменти звучать найкраще в сольових партіях умірковано довжини та в відповідних комбінаціях з іншими інструментами.

Через це, що на цих інструментах виводиться тон дуттям у цівку інструменту, їх називають теж дутими.

„ВАЖКА АРТИЛЕРІЯ ОРХЕСТРИ".

Бляшані інструменти становлять в орхестрі те, що в армії становить важка артилєрія. Хоча інколи вони виступають як солісти, але назагал вони мають віддавати шляхетність та самотинну велич. Вони надаються головно до скріплювання вражаючих і громових верхів масовими тонами, на які струнові й деревяні інструменти ніяк не можуть здобутися.

Труби надають певним тонам специяльний колір і музик, що вміє на них відповідно грати, може ці тони уріжноманітнювати. Тромбон це повільніший і через те поважніший інструмент, немовби маєстатичний тенор, баритон або бас. Їх часто спомагає туба з подвійним басом, щоби надати творові гармонійну будову.

МІШАНІ ІНСТРУМЕНТИ.

Осібну немовби родину становлять інструменти, що мають велике значіння для барви й гармонії цілого збору. Звуть їх горни, або французькі роги, горни в Ф, або просто роги. Є це немовби дуже пристрасні (а при тому дуже темпераментальні) співаки. Ці інструменти це властиво схрещення двох родів інструментів: деревяних і бляшаних: по будові вони бляшані, по тонах деревяні. Походять вони, кажуть, у простій лінії від альпейських рогів, але їх скручено як нитку на цівці й ще додано ріжні хлипавки, щоби видавати з них всякі можливі тони.

УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ.

Ціла родина ударних інструментів служить до підчеркування й зазначування ритму, такту. На їх чолі стоїть тимпан, що властиво є супрягом двох інструментів, зроблених на форму великих кітлів, котрі можна настроювати на відповідний тон. До цеї родини належить ще малий барабан, басовий барабан, тарілки (чинелі, „цимбелз"), трикутник, орхестрові дзвони, тамтам, ґонг, і всякі інші інструменти, що їх додають до орхестри, як приправ до страви.

Для того, скільки має бути цих інструментів, сталих правил нема. Якщо можна говорити про якісь правила в цьому огляді, то лише щодо відносного числа кожного з тих родів. Наприклад, орхестра Нюйорського Фільгармонійного Товариства, котру можна в цьому огляді вважати пересічною, мала 36 скрипок, 14 віоль, 12 віолінчель, 10 басів, 4 флейти, 4 гобоїв, 4 клярнети, 4 басуни, 6 горнів, 4 труби, 3 тромбони, 1 тубу, 2 гарфи, тимпан і кілька інших ударних інструментів.

Кожний композитор уводить до орхестри такі нові інструменти, які він уважає потрібними для своїх цілей. Кожний композитор крім цього любується в певних інструментах та вміє добувати з них найсильніші враження. Тому то слухати орхестру так цікаво: слухач бачить, які інструменти висував композитор, а як цілою орхестрою орудує дириґент.

Ось чому це так цікаво всякій людині, що принаймні дещо любується музикою, почути нову симфонічну орхестру та почути новий твір, віддограний симфонічною орхестрою. Таку небувалу нагоду будуть мати українці зо східної частини Америки в неділю, 8. січня 1939., коли в великій концертовій салі Карнеґі Гол у Ню Йорку виступить велика симфонічна орхестра під дириґентурою українського композитора-дириґента Павла Печеніги Углицького з низкою творів, ним скомпонованих на основі творів Тараса Шевченка.

КОМІСАРІЯТ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ У НІМЕЦЬКІЙ ДЕРЖАВІ

(Комунікат Української Пресової Служби).

З днем 1-го грудня 1938 р. розпочав свої чинности „Комісаріят для українських справ в німецькій державі" („UKRAINISCHE VERTRAUENSSTELLE IM DEUTSCHEN REICH"). Приміщення Комісаріяту є: BERLIN W 30, BAYERISCHER PLATZ 3. (тел. 26 25 18). На чолі Комісаріяту стоїть д-р Микола Сушко.

Комісаріят для українських справ має за завдання заступати інтереси бездержавних українців, що мешкають у німецькій державі, влекшувати зносини українців з державними урядами, спрямовувати куди слід старання в таких справах як паспорти, дозволи на побут, дозволи на працю та порадою бути помічним кожному українцеві в його персональних справах. Щоби могти вповні відповісти цим завданням, переводиться спис стану осіб. В тій цілі взиваеться всіх українців, що живуть в межах німецької держави, негайно подати Комісаріятові до відома свої імена і назвища та адреси. В інтересі кожного бездержавного українця є до кінця 1938 року зареєструватися в Комісаріяті.

Ті українці, що під цю пору належать до українських організацій, одержать безпосередно від Управ своїх організацій відповідні листки зі запитами, конечними до переведення спису осіб. Ті українці, що не належать до ніякої української організації, повинні звернутися безпосередно до Комісаріяту для українських справ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Збирають одежу для Карпатської України.

На поклик Головної Управи У. Ч. Х. „ОДВУ", 20. і 21. від. У. Ч. Х. в нашій місцевості на своїх чергових зборах рішили занятись збіркою одежі для братів і сестер у Карпатській Україні.

Також вибрали комітет, який має за завдання сю намічену збірку одежі взірцево в протягу тижня перевести.

Всі наші громадяни, що мешкають на горі міста і на Бейві та околиці, хай зложать всі ті речі, що мають до жертвування, в укр. церковній галі, при Ґрієр Евені і Савт вул., вечорами у вівторок, середу, пятницю, в суботу цілий день.

На долині міста, себто в Елизабетпорті, проситься доставити все те оділння призначене нашим рідним Карпатської України. Кожного дня на протязі цілого тижня комітетові членкиці У. Ч. Х. будуть відбирати і записувати жертводавців.

Також проситься складати датки грошеві на оплату пересилки.

П. Шарий, голова Ц. К. У. Н. О. заявив, що подбає про кілька автомобілів, які будуть збирати в громаді і околиці все те, що хто має віддати в дарунку.

За Збірковий Комітет 20 і 21. від. У. Ч. Х. „ОДВУ" пані: **А. Горінь, О. Шишка, К. Лиса, М. Каша, Сікорська, Г. Качуряк, М. Циктор, Г. Костельна, Г. Тейлор, А. Федаш, П. Чечіль.**

ШІКАГО, ІЛЛ.

На Рідну Школу в Радехові.

Заходами Т-ва ім. Дмитра Вітовського, від. 301 У. Н. С., і жіночого комітету Радехівщини влаштовано 16. листопаду ц. р. виставу „Немолівський празник". По виставі відбувся баль. Чистого доходу було $34.17. До цеї суми доложили на ювилею в гром. Шпорлюків на Вест Пулман, $8.20; в гром. Пущиків в Елмуд Парку зібрано $5.20. Разом $49.57, з чого вислано на Рідну Школу в Радехові, в Галичині, $40.40, а $9.17 передано протестаційному комітетові в Шікагу для передачі на Карпатську Україну.

М. Чорний, предс. від. 301 У. Н. С.; **А. Древніцька, М. Шевчук**, члени комітету.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На поміч Карпатській Україні.

Придержуючися засади, що за моральною підмогою все повинна наступати й причина матеріяльна, 11-тий відділ ОДВУ в Ню Йорку зарядив надзвичайні збори на 13 листопаду ц. р. в цілі помочі Карпатській Україні. Без зайвих слів, приступаючи до справи, уряд представив членам положення Карпатської України. На Закарпатті створилася молода українська держава, в якій вільно повіває державний український жовто-блакитний прапор. Але польсько-мадярські круки хочуть заклювати цю молоду українську републику. І ми звідси мусимо їй помогти, щоб за всяку ціну врятувати цей український Піємонт, з якого верхів у слушний час злетять орли і накреслять кордони соборної української держави.

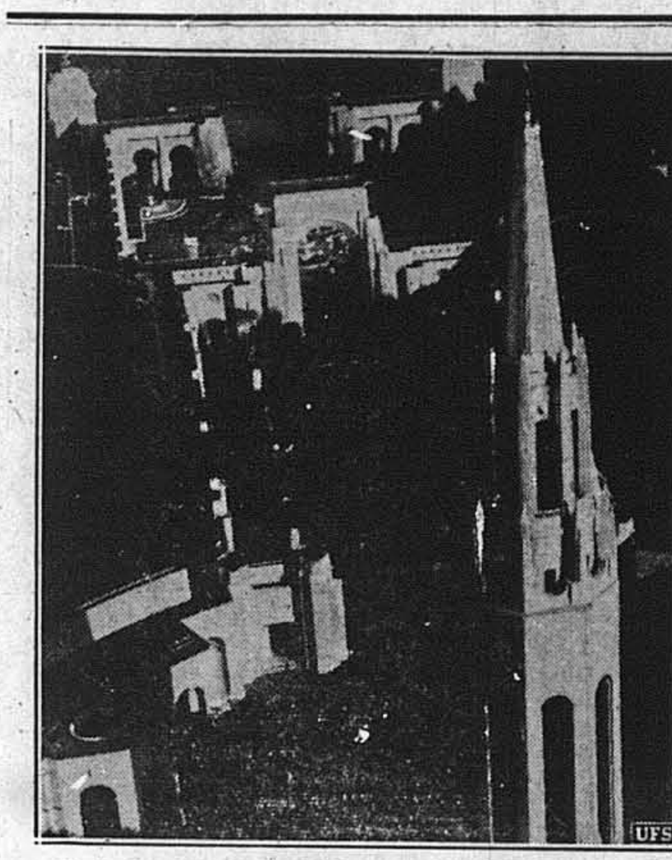
Вслід за тим члени згаданого відділу зложили жертви. Жертвували по $5: І. Кобан, Я. Гутак, Я. Пшик, Л. Фединяк, Т. Найдан; Ф. Степанів $3; по $2: А. Куцик, С. Франко, К. Миронюк, О. Луців; по $1: Я. Удич, П. Свинчак, С. Мельник (старший), М. Міщишин. До того додано з каси відділу $10, разом $50 вислано через Обєднання на Карпатську Україну.

Управа 11-го від. ОДВУ.

Трудноші.

— В цім плащі ви навіть не зорієнтуєтеся, що дощ паде.

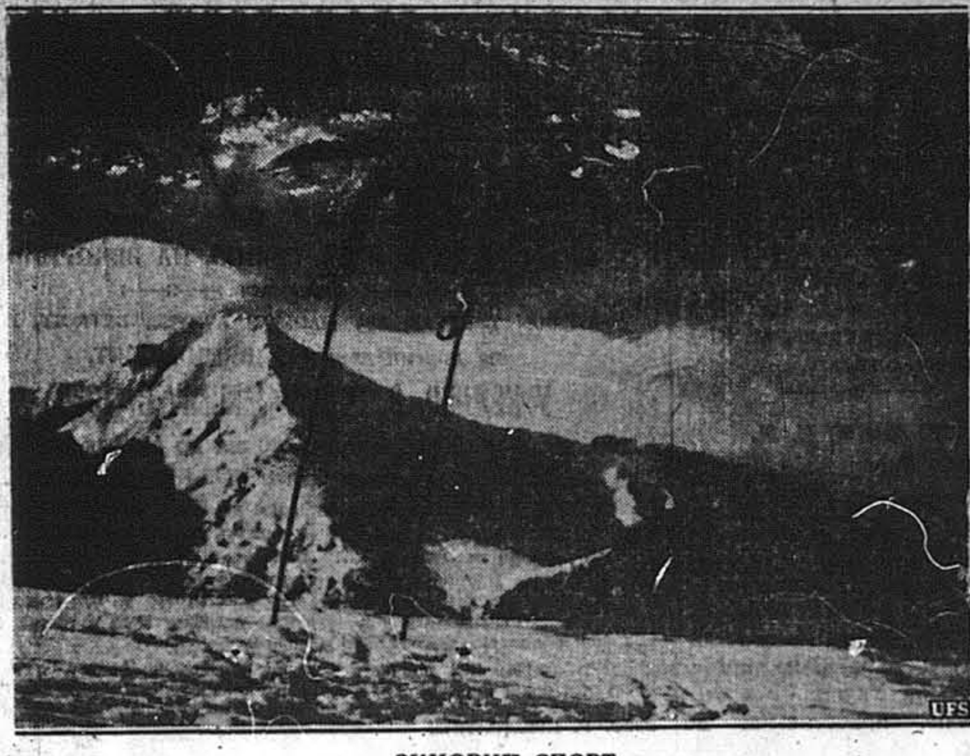
— Добре. Але яким чином я зорієнтуюся, що дощ перестав падати.



ЗО ЗАХІДНЬОЇ ВИСТАВИ.

Рівночасно як в Ню Йорку буде відбуватися світова вистава, інша подібна вистава буде відкрита в заливі Сан Франсіска, на так званім острові Скарбів. На образку Вежа Сонця, що буде стояти на цій виставі. Має 4,000 стіп висоти.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.



ЗИМОВИЙ СПОРТ.

Одним з найкращих зимових спортів є їзда на лещетах. На образку лещетар робить трудний лещетарський виворот на тлі гір Татри, що лежать між Польщею й Словаччиною й відомі як лещетарські зимовища.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Вистава в користь Карпатської України.

Дня 4. грудня ц. р. заходами ОДВУ відіграно історичну драму п. з. „Ясні Зорі". Автор цеї драми, Борис Грінченко, старався в ній представити, як наші козаки боролися з турками за свободу України, попадали в ясир, але там не тратили надії на визволення й у границях своїх можливостей, навіть у неволі, старались працювати для загального національного ідеалу. Своїми піснями вони старалися вплинути і на яничарів, себто тих українських полонених, які малими дітьми попали в турецьку неволю та яких турки своїм вихованням переміняли на завзятих патріотів.

У виставі брала участь майже виключно тут роджена українська молодь. В головних ролях виступали: Анна Шемета, як Аміна, Г. Костецький як баша; Анна Івашко як Фатима; далі грали: Іван Буцяк, Марійка Музика, П. Попович, О. Січкоріз, Д. Пащак, М. Попович, П. Гриценко, П. Мороз. Режисерував Н. Давискиба; гармонізував пісні о. В. Каськів. Всі аматори грали дуже добре, за що діставали рясні оплески.

Публика також дописала. Мала саля прав. церковної громади була битком набита. Багато людей пішли додому, бо не могли приміститися. Приїхали й з дальших околиць, як Вунсакет, Сентрал Фолс, Потукет, Р. Ай., Тонтон, Броктон, Сейлем, Нюбері Порт. Як зазначено вище, ввесь дохід з тієї вистави був призначений на поміч нашій новій державі, Карпатській Україні. Правдоподібно, що й це було теж заохотою для публики взяти масову участь у тій виставі. Бо наш широкий загал дуже добре зрозумів вагу цеї молодої української держави. Це лиш початок великого діла. Тому всі свідомі українці, які стараються ділом причинитись до цеї великої української будівлі, радо беруть участь у таких підприємствах, яких користь звернена на підмогу тій молодій державі.

Н. Давискиба.

Компліканції.

Лікар приходить до пацієнта й питається молодої доглядачки:

— Чому пацієнт такий побандажований? Що трапилося?

— Компліканції, пане докторе! Жінка пацієнта ввійшла саме в тій хвилині, коли він мене цілував...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ БРИТЕН, КОНН.

На Карпатську Україну.

Дня 14-го грудня 1938 р. відбулися в нашій громаді річні збори українського жіночого кружка, котрий приміщується при нашій церкві на 54 Вінтер вул. На тих зборах був присутній місцевий учитель В. Романишин, котрий представив присутнім сучасні обставини нашого Закарпаття.

Члени, вислухавши тих пояснень про долю молоденької України, ухвалили одноголосно дати з каси $10 на поміч Карпатській Україні. Гроші зложено на руки проф. Романищина, що вислав їх через „Обєднання" на призначену ціль.

Присутній.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Т-во „Зоря", від. 69 У. Н. Союзу в Ню Йорку ухвалило з приводу нюйорської маніфестації, що відбулась 19. листопаду ц. р., вислати на Карпатську Україну $5. Гроші вислано через Обєднання.

І. Мартинець.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Карпатську Україну.

Евдокія Кардаш переслала через Обєднання $5 на Карпатську Україну.

НІЯГАРА ФОЛС, Н. Й.

На Карпатську Україну.

З нагоди здобуття для Карпатської України автономії, відбулась в місцевій кат. церкві Сл. Божа, яку відправив о. І. Жук. По богослуженні переведено збірку на Карпатську Україну, яка принесла $15. Гроші вислано через Обєднання.

Іван Борак.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Гром. Гринько Сенусь переслав через Обєднання $5 на Карпатську Україну.

ОЛІН, Н. Й.

На народні цілі.

Т-во Запорозька Січ, відділ 363 У. Н. Союзу, вислало через Обєднання $10 на Карпатську Україну, а $5 на членську вкладку „Просвіти" у Львові.

Г. Підскальний.

МОРІСТАВН, Н. ДЖ.

На Карпатську Україну.

Бувший підстаршина У. Г. Армії, Олександер Івашко, переслав через Обєднання $25 на Карпатську Україну враз з найкращими побажаннями для молоденької держави.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На визвольну боротьбу.

Членкиня 2-го відділу У. Ч. Х. в Джерзі Сити, пані Степанія Костирка зібрала на свою збіркову листу $5 на визвольну боротьбу. Цю жертву зложив Михайло Турянський з Ню Йорку. Гроші вислано через Обєднання.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

На Карпатську Україну.

На річних зборах братства св. Юрія в Джемейці піднесено справу допомоги Карпатській Україні. На ту ціль ухвалено з каси $25. Гроші вислано через Обєднання.

За уряд братства: **М. Костишин.**

ШАМОКІН, ПА.

На інвалідів.

Дня 27. листопаду ц. р. зібрано в церкві на панахиді за поляглих героїв суму $10.37, які переслано через Обєднання на інвалідів в краю.

Степан Колач, секр. парохії.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На Карпатську Україну.

Д-р Юрій Бахур зібрав на Карпатську Україну $18.50, які д-р А. Кібзей переслав через Обєднання на призначену ціль. Зложили: М. Чупа $3; по $2: О. Хомич, Марія Мечержак, С. Мацевка; по $1: Анна Овад, А. Бандрівчак, М. Пеган, І. Тарнавчик, Н. Верес, П. Яніцький, М. Шупацький, Г. Яблінський, Ева Мечержак, М. Гасинець, Ю. Бахур; по 50 ц.: І. Срібняк, І. Теодор; П. Гажарук 25 ц. Розходу було три доляри.

КЛІВЛЕНД, О.

З забави на Карпатську Україну.

Дня 12. жовтня ц. р. пані Тетяна Павлина справила своїй доньці Олені „несподіванку". На забаву спросила вона своїх найближчих знайомих, що серед веселого настрою не забули і про рідний край. На бажання пані Павлини Михайло Ярош забрав слово і попросив гостей, щоб зложили дар на Карпатську Україну. Зібрано $11, які переслано через Обєднання на призначену ціль. Зложили по $1: Тетяна Павлина, п. Павлина; по 50 ц.: М. Ярош, М. Когут, О. Хміль, П. Полівчак, Марія Шило, пані Ракочі, Анна Мельник, Марія Кукіз, Анна Сова, Анна Павлина, Марія Марущак, Марія Ціхоцька, М. Сентій.

М. Ярош.

Обережний божевільний.

Два умово хорі кладуться спати. Один із них оглядає грубі юхтові чоботи на подвійній підошві і потім кладеться до ліжка й накривається периною.

— Що ти робиш? Ти збожеволів? — каже другий божевільний. — Навіщо тобі чобіт?

— Бачиш, перед кількома днями мені снилося, що я ступив на розбиту пляшку і досить покалічив собі ноги. Від того часу я ніколи не кладуся без чобіт.

Дитяча льогіка.

— Мамусю, правда, що чорні кури мудріші від білих?

— Чому так думаєш, синцю?

— Бо чорні кури зносять білі яйця, а білі кури не вміють зносити чорних яєць.

